

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το απόσπασμα: «φανήσεται δ' ὁ μὲν πρωτανεύσας ... ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Θα αποδειχθεί λοιπόν ότι ο Μαύσωλος, που τους υποκίνησε σε αυτά και τους έπεισε, αν και ισχυριζόταν ότι είναι φίλος των Ροδίων, τους έχει στερήσει την ελευθερία τους, και οι Χίοι και οι Βυζάντιοι, που δήλωναν ψευδώς ότι ήταν σύμμαχοί τους, (θα αποδειχθεί ότι) δεν τους έχουν βοηθήσει στις ατυχίες τους, ενώ εσείς, που σας φοβούνταν, (θα αποδειχθεί ότι είστε) μόνοι από όλους αίτιοι της σωτηρίας τους. Και αφού αυτά θα τα διαπιστώσουν όλοι, θα κάνετε τους δημοκρατικούς σε όλες ανεξαιρέτως τις πόλεις αυτό να θεωρούν εγγύηση της σωτηρίας τους, αν δηλαδή είναι φίλοι σας· δε θα μπορούσε να υπάρξει καμία μεγαλύτερη ωφέλεια σε σας από αυτήν, από το να αποκτήσετε δηλαδή την ανεπιφύλακτη φιλία από όλους με τη θέλησή τους.

Β 1. Το 357 π.Χ. η Χίος, η Κως και η Ρόδος συνήψαν συμμαχικούς δεσμούς με το Βυζάντιο, που είχε αποστατήσει από την Β' Αθηναϊκή συμμαχία. Ποιες αποφάσεις των συμμάχων ανάγκασαν τους Αθηναίους να κηρύξουν πόλεμο εναντίον τους και ποια ήταν τα αποτελέσματα αυτού του πολέμου για τους Αθηναίους και τους Ροδίους ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η μπερλιαριστική συμπεριφορά των Αθηναίων και η τάση κατάλυσης της ανεξαρτησίας των συμμάχων οδήγησαν τους τελευταίους σε άρνηση καταβολής των «συντάξεων», των συμμαχικών δηλαδή εισφορών. Έτσι οι Αθηναίοι κήρυξαν εναντίον τους το λεγόμενο «συμμαχικό πόλεμο» (357 π.Χ.). Ο πόλεμος αυτός είχε αρνητικά αποτελέσματα για τους Ροδίους και τους Αθηναίους. Οι Ρόδιοι δημοκρατικοί έχασαν την εξουσία στο νησί, αφού οι καρικές φρουρές του Μουσώλου απέκτησαν τον έλεγχο της Ρόδου. Οι εξελίξεις αυτές, άλλωστε, ώθησαν τους δημοκρατικούς εξόριστους να ζητήσουν αργότερα την επέμβαση των Αθηναίων. Ταυτόχρονα το 355 π.Χ., οι Αθηναίοι υποχρεώθηκαν με περσικό τελεσίγραφο να διακόψουν τις επιχειρήσεις στα Μικρασιατικά παράλια, ενώ λόγω των μεγάλων χρηματικών ποσών που δαπανήθηκαν για την επέμβαση αυτή προκλήθηκαν οικονομικά προβλήματα. Η ανάμνηση του πολέμου αυτού ήταν ακόμη έντονη και τραυματική όταν εκφωνήθηκε ο λόγος και λειτούργησε αποτρεπτικά για την αποστολή βοήθειας στους Ροδίους.

B2. Στην πρόθεση του λόγου (παράγραφοι 3 - 4) ο ρήτορας επιχειρηματολογεί με τρόπο που χαρακτηρίζεται αριστοτεχνικός. Να αναπτύξετε το επιχείρημα και να δικαιολογήσετε το χαρακτηρισμό που του αποδίδεται.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στην πρόθεση του λόγου ο Δημοσθένης, στην προσπάθειά του να υπερασπιστεί το αίτημα των Ροδίων, εκθέτει σύντομα την πρόταση που θα στηρίξει στην «πίστη». Παρουσιάζει τους Χίους και τους Βυζαντίους ως αναξιόπιστους συμμάχους, ενώ επιρρίπτει στο Μάυσωλο (που είναι ήδη νεκρός) την ηθική αυτουργία της αποστασίας των Ροδίων. Με αυτό τον τρόπο, μειώνει την ευθύνη αυτών που εκπροσωπεί, θεωρώντας τους θύματα απάτης και ταυτόχρονα απαλλάσσει από την ευθύνη τους Αθηναίους, θεωρώντας συκοφαντίες τις κατηγορίες εναντίον τους. Έτσι, ο ρήτορας στοχεύει στο έλεος των συμπολιτών του απέναντι στους εξαπατηθέντες νησιώτες, ενώ παράλληλα κολακεύει το ακροατήριό του αποκρύπτοντας την ιστορική πραγματικότητα. Επομένως, με έργα μεγαλοψυχίας θα διαλυθούν οι «άδικες» φήμες και η Αθήνα θα καταστεί εγγυήτρια δύναμη της ελευθερίας των απανταχού δημοκρατιών (η γενική αυτή παραδοχή τονίζεται με το ετυμολογικό σχήμα "τῶν πάντων... ὑφ' ἀπάντων ... ἐν ἀπάσαις ... παρὰ πάντων").

B3. Στο απόσπασμα από το πρωτότυπο, ο ρήτορας αναφέρεται στο μακροπρόθεσμο συμφέρον της Αθήνας από την παροχή βοήθειας στους Ροδίους. Να εντοπίσετε στο κείμενο από μετάφραση, που ακολουθεί, ποια οφέλη θεωρεί ο Δημοσθένης ότι θα αποκομίσει η Αθήνα αν ικανοποιήσει το αίτημα των δημοκρατικών Ροδίων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στο μεταφρασμένο απόσπασμα τονίζεται ότι αν η πόλη πράξει το δίκαιο, συγχρόνως πράττει και το συμφέρον, ενώ γίνεται προσπάθεια να υποβαθμιστούν οι κίνδυνοι των θυσιών που θα απαιτηθούν. Συγκεκριμένα τονίζεται, όπως και στο πρωτότυπο απόσπασμα, η αποκατάσταση της φήμης της Αθήνας. Η ηγεμονική συμπεριφορά που είχε επιδείξει η αθηναϊκή πολιτεία και οι οικονομικές - διοικητικές καταπιέσεις εναντίον των συμμάχων της προκαλούσαν αντιδράσεις και αμαύρωναν την εικόνα της πόλης. Ο Δημοσθένης θεωρεί πως η βοήθεια στη Ρόδο είναι μοναδική ευκαιρία για να αποδείξει η Αθήνα ότι εμπνέεται από αισθήματα μεγαλοψυχίας και να αποκομίσει τη δόξα της προστάτριας των αδικουμένων. Έτσι η τήρηση των κανόνων δικαίου θα αποβεί προς όφελος της πόλης. Ταυτόχρονα ο ρήτορας προσπαθεί να πείσει πως οι θυσίες που θα απαιτηθούν δε θα είναι μεγάλες, αρκεί να είναι σταθερή η απόφαση των Αθηναίων. Η προσπάθειά του αυτή όμως δε μπορεί εύκολα να βρει ανταπόκριση, αφού τα ολέθρια αποτελέσματα του συμμαχικού πολέμου και το μέγεθος των θυσιών στις οποίες υποβλήθηκαν οι Αθηναίοι, τους κάνουν ιδιαίτερα δύσπιστους και επιφυλακτικούς.

B 4. Τι γνωρίζετε για τους συμβουλευτικούς λόγους ;**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Η απάντηση βρίσκεται στην εισαγωγή του σχολικού βιβλίου σελ. 15-17 (Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι πολιτικοίθεωρείται ο Δημοσθένης.)

B 5. Να εντοπίσετε στο πρωτότυπο κείμενο τις λέξεις που έχουν ετυμολογική συγγένεια με τις ακόλουθες: πολιούχος, επίφαση, ηδονή, πανόραμα, καθαίρεση.**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

πολιούχος: ἔχειν

επίφαση: φανήσεται

ηδονή: ἡσθῆναι

πανόραμα: ὀφθῆναι

καθαίρεση: ἀφηρημένος

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Γ1. Να αποδώσετε στα νέα Ελληνικά το παραπάνω απόσπασμα.****ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Εκείνο λοιπόν τον καιρό, ανακοινώθηκε στους στρατηγούς των Συρακοσίων από την πατρίδα ότι εξορίστηκαν από τους δημοκρατικούς. Αφού συγκέντρωσαν, λοιπόν, τους δικούς τους στρατιώτες, ενώ μιλούσε για λογαριασμό τους ο Ερμοκράτης, θρηνούσαν μεγαλόφωνα εξαιτίας της συμφοράς τους, επειδή κατά τη γνώμη τους άδικα εξορίστηκαν όλοι ανεξαιρέτως παράνομα (ενάντια στο νόμο). Και (τους) συμβούλευσαν να είναι πρόθυμοι και στο εξής, όπως και προηγουμένως, (και να είναι) άνδρες γενναίοι απέναντι στις διαταγές που δίνονταν κάθε φορά και πρόσταζαν (προέτρεπαν) να εκλέξουν άρχοντες (αρχηγούς) μέχρι τυχόν να φτάσουν οι εκλεγμένοι στη δική τους θέση. Αυτοί, αφού φώναξαν δυνατά (από λύπη), προέτρεπαν (παρακαλούσαν) εκείνους να εξουσιάζουν και περισσότερο οι τριήραρχοι και τα πληρώματα (οι πολεμιστές) και οι κυβερνήτες. Αυτοί αρνήθηκαν ότι πρέπει να επαναστατήσουν (εξεγερθούν) ενάντια στη δική τους πόλη.

Γ2.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους :**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

τούτω: ταῦτα

ἠγγέλθη: ἀγγέλθητι

φεύγοιεν: ἔφυγε

ἄνδρας: ἄνερ

ἐλέσθαι: αἰροῦνται

πόλιν: πόλει

Γ2.β. προθύμους, μάλιστα: Να γράψετε τους άλλους βαθμούς**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

συγκριτικός: προθυμότερους / υπερθετικός: προθυμοτάτους
θετικός: μάλα / συγκριτικός: μᾶλλον

Γ3.α. «ὅτι φεύγοιεν ὑπὸ τοῦ δήμου»: Να αναγνωριστεί το είδος της δευτερεύουσας πρότασης και να προσδιοριστεί ο συντακτικός της ρόλος**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εξαρτάται από το λεκτικό ρήμα της κύριας πρότασης "ἤγγέλθη" και συντακτικά λειτουργεί ως υποκείμενό του (ἤγγέλθη: απρόσωπο ρήμα).

Γ3.β. συγκαλέσαντες, ἄρχειν: Να αναγνωριστεί ο συντακτικός ρόλος των παραπάνω τύπων και να εντοπιστεί το υποκείμενό τους .**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

συγκαλέσαντες: επιρρηματική χρονική μετοχή που δηλώνει το προτερόχρονο και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της πρότασης. Υποκείμενο της μετοχής: οὔτοι (οἱ στρατηγοί). Η μετοχή είναι συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

ἄρχειν: τελικό απαρέμφατο, που λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα ἐκέλευον. Υποκείμενο απαρεμφάτου: ἐκείνους (ετεροπροσωπία).